Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0314

Vastuväide kodukorra artikli 115 lõigete 2 ja 3 alusel: Tansaania 2025. aasta tegevuskava rahastamine

Euroopa Parlamendi 27. novembri 2025. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, mis käsitleb Tansaania Ühendvabariigi 2025. aasta tegevuskava rahastamist (D110180/02 – 2025/2979(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu Tansaania Ühendvabariigi 2025. aasta tegevuskava rahastamise kohta (D110180/02),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks, ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009[1] (edaspidi „naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ määrus“), eelkõige selle artiklit 25,

– võttes arvesse määruse (EL) 2021/947 artiklis 45 osutatud komitee 22. oktoobri 2025. aasta arvamust,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes, artiklit 11[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi 8. mai 2025. aasta resolutsiooni

---

[1] ELT L 209, 14.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.

[2] ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.

Tansaania peamise opositsioonierakonna Chadema esimehe Tundu Lissu vahistamise ja ähvardava hukkamise kohta,

– võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõikeid 2 ja 3,

– võttes arvesse väliskomisjoni ja arengukomisjoni ühisarutelusid vastavalt kodukorra artiklile 59,

– võttes arvesse väliskomisjoni ja arengukomisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et 22. oktoobril 2025 esitati komisjoni rakendusotsuse eelnõu naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi komiteele;

B. arvestades, et seda komisjoni rakendusotsuse eelnõu iseloomustab komisjoni ekslik lähenemisviis, milles ei ole täiel määral arvestatud demokraatia ja inimõiguste puudujääkidega Tansaanias viimastel aastatel, eelkõige pärast 2025. aasta oktoobris toimunud võltsitud tulemustega valimisi, mille järel toimunud meeleavaldused valitsus maha surus, põhjustades enam kui 400 inimese surma ning süüdistades lisaks sadu inimesi riigireetmises;

C. arvestades, et Aafrika Liidu valimisvaatlusmissioon on teravalt kritiseerinud Tansaania presidendivalimiste läbiviimist, mille käigus valiti ametisolev president näilise 98 % häältega oma ametisse tagasi; arvestades, et erinevalt 2015. aasta valimistest ei kutsunud Tansaania valitsus Euroopa valimisvaatlusmissiooni neid valimisi vaatlema;

D. arvestades, et komisjoni asepresident ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Kaja Kallas väljendas Euroopa Liidu nimel tõsist muret valimisjärgse vägivalla pärast Tansaanias ning märkis, et „võrdsete tingimuste puudumist valimiste eel iseloomustavad teated inimröövidest ja kadumistest ning vägivallast, mis piiravad kodanikuühiskonna ja demokraatia tegutsemisruumi“;

E. arvestades, et Tansaania peamise opositsioonipartei Chadema juht Tundu Lissu vahistati 9. aprillil 2025 ja talle esitati hiljem süüdistus riigireetmises ning küberkuritegevuse seaduste alusel veel kolmes valeteabe avaldamisega seotud kuriteos; arvestades, et Tansaanias võidakse riigireetmise eest määrata surmanuhtlus; arvestades, et EL on ühemõttelistelt surmanuhtluse vastu mis tahes tingimustel; arvestades, et kohe pärast Tundu Lissu vahistamist keelustati Chadema kandideerimine 2025. aasta oktoobri presidendi- ja parlamendivalimistel, kuna erakond keeldus allkirjastamast valimisjuhendit, samuti diskvalifitseeriti suuruselt teise opositsioonipartei Alliance for Change and Transparency (ACT-Wazalendo) kandidaat Luhaga Mpina;

F. arvestades, et Tansaania valitsus ei ole täitnud ühtegi nõuet, mille

Euroopa Parlament esitas oma 8. mai 2025. aasta resolutsioonis, sealhulgas nõudeid vabastada Tundu Lissu viivitamata ja tingimusteta, viia ellu kohtureform, parandada inimõiguste olukorda ja käivitada valimisreform;

G. arvestades, et Tansaania on taganenud oma lubadusest edendada ühiseid väärtusi, põhimõtteid ja huve, eelkõige seoses inimõiguste, põhivabaduste, demokraatia, õigusriigi, hea valitsemistava ja avatud kodanikuühiskonna tegutsemisruumiga, aga ka suurendanud opositsiooniliikmete, inimõiguste kaitsjate, põlisrahvaste, LGBTIQ+ aktivistide, ajakirjanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide mahasurumist, meelevaldseid vahistamisi, nende vastu suunatud vägivalda, rünnakuid ja ahistamist, mis ei ole kooskõlas naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ määruse kohaste geograafiliste programmide programmitöö põhimõtetega; arvestades, et valimisjärgne kriis Tansaanias kujutab endast otsest ohtu demokraatiale, õigusriigile, inimõigustele ja põhivabadustele riigis; arvestades, et kui kavandamis- ja programmitöö otsustes ei ole neid aspekte arvesse võetud, muutuvad ka sellistel asjaoludel vastu võetud rakendusaktid tühiseks;

H. arvestades, et oma investeeringutega 4G-sse ja kiudoptilisse taristusse, e-valitsusse, digioskustesse ja erasektori arendamisse toetab EL märkimisväärselt Tansaania digiüleminekut, mille eesmärk on laiendada juurdepääsu teabele ja edendada avatud digimajandust; arvestades siiski, et Tansaania ametivõimud on tegutsenud vastuolus nende eesmärkidega, sulgedes internetiühenduse riigis nii valimiste eel kui ka valimistejärgsete rahutuste ajal, võttes meetmeid, mis kahjustasid demokraatlikku osalemist ja tekitasid ELi toetatud digitaristu väärkasutamise ohu;

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EL) 2021/947 sätestatud rakendamisvolitusi;

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu on vastuolus liidu õigusega, sest see ei vasta määruse (EL) 2021/947 eesmärgile;

3. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon peatas rakendusotsuse eelnõu vastuvõtmise protsessi pärast seda, kui Euroopa Parlament oli teda oma kaalutlustest teavitanud;

4. kutsub komisjoni üles oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtma ja esitama komiteele uue eelnõu, milles võetakse arvesse tõstatatud probleeme, tagades samal ajal, et uued muudatused ei mõjutaks negatiivselt valitsusväliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna toetamiseks suunatud rahastamist;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.